

Yeni Bir Geç Antik Çağ Yerleşimi Salkaya; Keşif ve İlk Kazılar

Salkaya, A New Late Antique Settlement; Discovery and First Excavations

Mehmet Kayhan MURAT¹

¹Kafkas Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü, Kars, Türkiye
kyhmrt@gmail.com

Mikail TOFUR²

²Elazığ Müzesi, Elazığ, Türkiye
mikailtofur@hotmail.com

Emre ÇAYIR³

³Elazığ Müzesi, Elazığ, Türkiye
emrecayir@gmail.com

Gencay GÜLOĞLU⁴

⁴Mardin Artuklu Üniversitesi Arkeoloji Bölümü, Mardin, Türkiye
gencayguloglu@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 28.01.2026
Kabul Tarihi/Accepted: 09.03.2026
Yayın Tarihi/Publication Date: 27.03.2026

Sorumlu Yazar/Corresponding author:
Mehmet Kayhan MURAT

Cite this article: Kayhan, M.K., Tofur, M., Çayır, E. & Güloğlu, G. (2026), Salkaya, A New Late Antique Settlement; Discovery and First Excavations. *Journal of Palmette*, 9, 74-79.

Atf: Kayhan, M.K., Tofur, M., Çayır, E. & Güloğlu, G. (2026), Yeni Bir Geç Antik Çağ Yerleşimi Salkaya; Keşif ve İlk Kazılar. *Palmet Dergisi*, 9, 74-79.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Öz

Elazığ ili merkez ilçeye bağlı olan Salkaya Köyü il merkezinin 14 km kuzeyindedir. Köy Elazığ ilinin kuzeyinde olup Elazığ-Tunceli karayolunun üzerinde yer almaktadır. Salkaya Köyü'nde 2023 yılında tarımsal faaliyetlerde bulunan bir çiftçi fidan ekimi sırasında mozaığe denk gelmiştir. Aynı yıl Elazığ Müze Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen kazılarda yaklaşık 84 metrekarelik alanı kapsayan taban mozaığı açığa çıkarılmıştır. Çeşitli hayvan figürleri, bitkisel ve geometrik motiflerin işlendiği mozaik oldukça iyi korunmuştur. Cennet tasviri olduğu düşünülen mozaik pagan inancından Hristiyanlığa geçiş özellikleri göstermektedir. Alandaki kazıların sistemli bir şekilde devam etmesi ile birlikte yine iyi korunmuş Geç Antik Çağ hamamı, şarap mahzeni, depo ve işlevi henüz belirlenmeyen mimari yapı kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Mozaığın kuzeyinde yer alan fakat kazısı henüz yapılmayan apsis bölümü ve nef duvarları görülebilen kilise yapısı tespit edilen mimari yapılar arasındadır. Genel olarak Geç Antik Çağ'a tarihlenen yerleşimin kullanım işlevi henüz kesin olarak belirlenmemiştir. Yerleşim alanının kullanım amacıyla ilgili olarak bir kesinlik olmamakla birlikte iki görüş üzerinde durulmaktadır. Bu görüşlerden ilki alanın yeri tam belli olmayan Rhandaia kentinin hemen yanında olduğu düşünülen askeri karargâh alanıdır. İkinci düşünce ise yerleşimin Roma villa alanı olduğu yönündedir. Yerleşimin kullanım amacının tam olarak netlik kazanması ilerleyen kazı dönemlerinde elde edilecek veriler ile birlikte şekillenecektir.

Anahtar Kelimeler: Geç Antik, Rhandaia, Salkaya, Mozaik, Hamam

Abstract

Salkaya Village, located in the central district of Elazığ province, is situated 14 km north of the city center. The village is located in the north of Elazığ province, on the Elazığ-Tunceli highway. In 2023, a farmer engaged in agricultural activities in Salkaya Village came across the mosaic while planting saplings. In the same year, excavations carried out by the Elazığ Museum Directorate uncovered a floor mosaic covering an area of approximately 84 square meters. The mosaic, which features various animal figures, plant and geometric motifs, is remarkably well-preserved. The mosaic, believed to depict paradise, shows characteristics of the transition from pagan belief to Christianity. With the systematic continuation of excavations in the area, a well-preserved Late Antiquity bathhouse, winery, warehouse, and architectural remains of unknown function have been unearthed. Among the identified architectural structures is a church building located north of the mosaic, whose apse and nave walls are visible but have not yet been excavated. Generally dated to the Late Antiquity, the settlement's function has not yet been definitively determined. While there is no certainty regarding the purpose of the settlement area, two main theories are being considered. The first view is that the site was a military headquarters, thought to be located right next to the city of Rhandaia, whose exact location is uncertain. The second view is that the settlement was a Roman villa area. The exact purpose of the settlement will become clearer with the data obtained in subsequent excavation periods.

Keywords: Late Antique, Rhandaia, Salkaya, Mosaic, Bath

Giriş

Elazığ il merkezinden 14 km uzaklıkta olan Salkaya Köyü merkez ilçe köylerindedir (Görsel 1). Salkaya Köyü'nün eski adı Hersenk'tir. Hersenk adının varlığı ve dolayısıyla köyün geçmiş Osmanlı Dönemi'ne 16. yüzyıla kadar gittiği bilinmektedir (Akyel, 2013, s. 10; Uzun, 2013, s. 278). Köy Elazığ'ı Tunceli'ye Keban Baraj Gölü'nden dolayı feribot ile bağlayan karayolunun hemen üzerindedir.

Görsel 1.

Salkaya Köyü Konumu.

Salkaya Köyü'nün yaklaşık 2 km kuzeyinde köyün bitiminde ve Tunceli karayolunun 350 m. batısında 236 ada 19 parselde yer alan alanda tarımsal faaliyetlerde bulunan bir çiftçi tarafından mozaiğe denk gelinmiştir. Fidan ekimi sırasında mozaiğe denk gelen çiftçi durumu Elazığ Müze Müdürlüğü'ne bildirmiştir. Müze müdürlüğü tarafından yapılan incelemelerde alanda taban mozaiği olduğu anlaşılmıştır. Mozağin doğal ve beşeri etkenler nedeniyle zarar görmesini engellemek ve olası devamlılığını tespit etmek amacıyla kazı ve sondaj çalışmalarının yürütülmesi kararlaştırılmıştır (Görsel 2).

Görsel 2.

Kazı alanı havadan genel görünümü (Salkaya kazı arşivi).

Mozağin açığa çıkarılması amacıyla Elazığ Müze Müdürlüğü tarafından 01 Ağustos 2023 tarihinde bölgede arkeolojik kazı ve sondaj çalışmalarına başlanmıştır. Mozaikli alanda yapılan çalışmalarda yer yer farklılık gösterse de yürüme seviyesinden 0.40 m. derinliğindeki mozaik tamamen açığa çıkarılmıştır. Yaklaşık 84 metrekarelik alanı kapsayan mozağin etrafını temeli sağlam kalmış örgü taş duvar ve blok taşlar çevrelemektedir. Bu yönüyle bir kabul salonu görüntüsü veren mozaikli alanın kuzey doğu ve güney yönünden olmak üzere 2 girişi bulunmaktadır. Kuzey doğu yöndeki giriş alanın zemini blok taşlardan oluşmakta ve karşılıklı 2 sütun kaidesi yer almaktadır. Kuzey doğu yöndeki bu girişin güney yöndeki girişe oranla daha özenli olması soylu ve misafir girişi olabileceğini düşündürmektedir. Güney taraftaki giriş kısmında özenle işlenmiş detay görünmemektedir. Güney girişin aşağıda değinilecek olan şarap mahzeni tarafında yer alması görevli kişilerin giriş kapısı olduğunu düşündürmektedir.

Mozaik, geniş bir bordür ve merkezde konumlanan büyük bir pano ile kompoze edilmiştir. Dış çerçevede beyaz ve kırmızı renkli iki bant ile çevrili geometrik motifler bulunmaktadır. Mozağin ana betimlemesi, kuzey ve güney yönlü olmak üzere iki ayrı sahneye bölünmüş olup, bu sahnelerde hem dinamik hem de durağan kompozisyonlar yer almaktadır (Görsel 3). Mozaik, renk tercihleri, hayvanların anatomik yapıları, bitki ve ağaçların yanı sıra yakın bölgedeki mozaikler ile de karşılaştırınca MS 5.-6. yüzyıllara tarihlendiği tespit edilmiştir (Can, 2009; Salman, 2012).

Görsel 3.

Mozağin genel görünümü (Salkaya kazı arşivi).

Kazıların ilerleyen aşamalarında, mozağin hemen batısında muhtemel şarap mahzeni ve mimari duvar kalıntıları açığa çıkarılmıştır. Düzgün kesme blok taşlardan oluşan mahzenin derinliği yaklaşık 1,5 metredir. İşliğin kot seviyesi mozaikten 0.50 m derinde olup bulunduğu alana 5 basamaklı bir merdiven ile inilmektedir. İşliğin, mozaığın ve aşağıda değinilecek olan deponun hemen yakınında yer alması şarap mahzeni olabileceği ihtimalini kuvvetlendirmektedir (Görsel 4).

Görsel 4.*Şarap mahzeni (Salkaya kazı arşivi).*

Elazığ Müze Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen 2024 yılı kazı çalışmalarında mozaik temizlik ve konservasyon çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Yapılan temizlik işlemleri sonucunda, mozaikte yer alan geometrik ve figüratif betimlemeler daha net bir şekilde ortaya çıkarılmıştır. Yüzeydeki bozulmalar büyük ölçüde giderilmiş, özgün renk tonları ve desenler belgelenmiştir. Mozaik bazı kısımlarında dağılmanın başlamasıyla birlikte söz konusu kısımlara konservasyon işlemi yapılarak mozaik sağlamaştırması sağlanmıştır. Kazı çalışmalarının bir parçası olarak 7 sondaj açılmıştır. Söz konusu sondajlarda kanalizasyonlara ve yer yer işlenmiş ana kaya zemine denk gelinmiştir.

Elazığ Müze Müdürlüğü başkanlığında ve M. K. Murat'ın bilimsel sorumluluğunda gerçekleştirilen 2025 yılı kazıları Salkaya Kazısı'nda yeni verilerin ortaya çıktığı bir sezon olmuştur. 2025 yılı çalışmalarının ilk bölümünü mozaik yaklaşık 50 m güneyindeki alandaki kazılar oluşturmuştur. Alanda yapılan çalışmalarda 10x7,5 m ölçülerinde hamam yapısı açığa çıkarılmıştır. Oldukça iyi korunmuş olan hamam kuzey-güney doğrultusunda inşa edilmiştir. Hamamın inşasında düzgün kesme kireç ve bazalt taşları kullanılmıştır. Zemini yer yer pişmiş toprak plakalar ve kireç taşıdan oluşmaktadır. Son derece iyi korunmuş olan hypocaust sistemi ile diğer bölümleri ile bir bütünlük gösteren hamamın ölçüleri yapının halk hamamı değil de belli birkaç kişiye hizmet veren şahsi hamam olduğunu düşündürmektedir. Hamamın kuzey doğu ucunda derinliği 2.5 m. olan ve kanalizasyon ile latrinaya bağlanan taş örgü sistemi ile yapılmış fosseptik çukuru açığa çıkarılmıştır. Hamam mimari yapısı ve ele geçen buluntularının yanı sıra Anadolu'daki benzer örnekleri ile karşılaştırılınca yapının Geç Antik Çağ'a tarihlendiği tespit edilmiştir (C. S. Lightfoot, et al. 2005; Çelik, 2007; Çevik ve Bulut, 2014; Özudoğru ve Tarkan, 2018; Seyer, 2009) (Görsel 5).

Görsel 5*Hamam (Salkaya kazı arşivi).*

Mozaik batısındaki şarap mahzeni etrafındaki duvarı takiben gerçekleştirilen kazılarda depo kısmının bir bölümü açığa çıkarılmıştır. Deponun sağ ve sol tarafı yaklaşık 0.70 m genişliğindeki ve düzgün işçilikle yapılmış duvarlar ile çevrilidir. Depo içerisinde 5 adet yan yatmış ve kırık halde pitos tespit edilmiştir. Pitosların kesin kullanımı tespit edilmemiş olup mahzenin hemen yanında yer alması şarap için kullanıldığını düşündürmektedir (Görsel 6).

Görsel 6*Depo alanı (Salkaya kazı arşivi)*

Mozaik doğu tarafında gerçekleştirilen kazılarda taş örgü temel duvarlarına denk gelinmiştir. Mimari yapısı gördüğü tahribattan dolayı tespit edilemeyen duvarların mozaik, yukarıda bahsedilen ana girişinde yer alması şahsi konutların olduğu alan olması muhtemeldir.

Yerleşim alanında açığa çıkartılan yapılar dışında mozaik yaklaşık 60 m kuzeyinde yer alan ve apsisi kısmen açıkta olan yapının kilise olduğu kuvvetle muhtemeldir. Sonraki kazı sezonlarında çalışmaların başlatılacağı planlanan yapının apsisi kısmı kesme düzgün blok taşlardan oluşmaktadır (Görsel 7). Kilise yapısına ilaveten henüz açığa çıkarılmayan fakat alanın farklı noktalarında toprak yüzeyinde görülen ve jeoradar sonuçlarıyla desteklenen birçok noktada yapıların olduğu tespit edilmiştir.

Görsel 7*Kilise (Salkaya kazı arşivi)*

Salkaya Köyü'nde yer alan yerleşim alanı hakkında gerek antik kaynaklarda ve gerekse modern kaynaklardaki bilgilerimiz yok denecek kadar azdır. Elazığ bölgesini ziyaret eden seyyahların notlarında da Salkaya Köyü'ndeki yerleşim hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu durum muhtemelen bölgenin seyyahların güzergâhında yer almamasından kaynaklanmaktadır. Kazı alanının yaklaşık 3 km güneyinde tepelik alanda Mağaradamı olarak adlandırılan bir yerleşim yer almaktadır (Özdemir, 2023, ss. 269-270). Yerleşimde neolitik, tunç ve demir çağları ile daha geç dönemlere ait buluntuların olduğu yüzey araştırması ile tespit edilmiştir (Özdemir, 2023, s. 11). Mağaradamı Yerleşimi'nde mimari yapıların temellerinin varlığı bilinmektedir (Görsel 8). Bunun yanı sıra Salkaya kazı alanına en yakın tarihi yerleşim yeri Harput'tur. Harput tarih öncesi dönemlerden günümüze değin sürekli yerleşim görenek birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır (Ardıçoğlu, 1964; Gaspak, 2015; Kızıroğlu, 2022; Özdemir ve Can, 2024). Osmanlı Dönemi'ndeki adıyla Hersenk Köyü'nün Harput'la ilişkili bağlantısını gösteren yazılı belgeler Osmanlı Dönemi şer-iyeleridir (Danık, 2015, s. 125). Yine Osmanlı Dönemi salnamelerinde Hersenk Köyü'nde kale yapısının ve antik harabelerin bulunduğu ifadesi geçmektedir (Duruksu, 2015, ss. 55-56). Burada Hersenk Köyü'nde antik binaların varlığından ve bir yerleşim alanından bahsedilmektedir. Yine aynı metinde Hersenk Köyü muhafazası için bir kale yapısından bahsedilmektedir.

Görsel 8*Mağaradamı Yerleşimi (Salkaya kazı arşivi)***Sonuç**

2023 yılında keşfedilen mozağin ardından alanda yapılan arkeolojik kazılar düzenli bir hale getirilmiştir. 2025 kazı sezonunun sonu itibarıyla mozaikli alan, hamam, depo ve şarap mahzeni açığa çıkartılan yapılardır. Alanda henüz kazısı yapılmayan kilise ile temelleri belirgin olan mimari yapılar da bulunmaktadır. Mimari yapıların yanı sıra kazılarda sikke, seramik, cam, takı vb. küçük arkeolojik buluntular ele geçen eserler arasındadır.

Yerleşim alanının ait olduğu dönem ile ilgili gerek mimari yapıların plan özellikleri ve gerekse ele geçen küçük buluntular alanın genel olarak Geç Antik Çağ'a tarihlendiğini göstermektedir. Bu dönem içerisinde ise özellikle mozaik ve hamam yapısı ile seramik ve sikkelerin konteks olarak değerlendirildiğinde verdiği tarihler alandaki yaşamın MS 5. ve 6. yüzyıllarda daha yoğun olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra alanda ele geçen bazı seramiklerin MS 7. yüzyıla tarihlendiği tespit edilmiştir. Bu durum bize Salkaya Köyü'ndeki yerleşimin şüana kadar yapılan kazılarda MS 5-7. yüzyıllarda olduğu arkeolojik veriler ile kanıtlanmıştır. Kazıların ilerlemesi ile elde edilecek veriler alanın kullanım dönemlerini daha da kesin bir hale getireceği beklenmektedir.

Salkaya Köyü'ndeki yerleşim alanının ne amaçla kullanıldığı hakkındaki bilgilerimiz eldeki verilerle şu an için kısıtlıdır. Fakat yapılan literatür taramalarında alanın Sophane Bölgesi içerisinde kalan Rhandeia kenti yada kent ile bağlantılı bir yer olduğu düşüncesi ön plandadır. Antik ve modern kaynaklar Rhandeia kentinin Arsenias (Murat) Nehri havzasında yer aldığını söylemektedir (Tacitus, XV). Ayrıca antik yerleşimleri gösteren haritalardaki kentin konumuna bakıldığında kentin yeri kazı alanımız ile aynı bölgeyi göstermektedir (Görsel 9). Bunun yanı sıra MS 58-63 yıllarında Part- Ermeni ittifakı ile Roma arasında geçen Rhandeia Savaşı ve akabinde yapılan Rhandeia Anlaşması hakkındaki bilgiler de kentin yerleşim alanımız ile bağlantılı olduğunu işaret etmektedir (Altungök, 2023, s. 98; Ban, 2022; Demir, 2014, ss. 91, 92, 94; Smith, 2023). Kazı alanının hemen güneyinde yer alan yukarıda değinilen Mağaradamı Yerleşimi'nin Rhandeia kenti olabileceği ihtimali üzerinde durulmaktadır. A. Özdemir tarafından yapılan yüzey araştırmasında Mağaradamı'nda geç dönem (Roma-Bizans) olarak nitelendirilen mimari yapı temelleri buranın Rhandeia olabileceğini desteklemektedir (Özdemir, 2023, s. 11).

Görsel 9

Rhandeia'nın konumunu gösteren harita (Stories Preschool)

Tam olarak yeri tespit edilmese de antik ve modern kaynaklarda geçen bilgiler ile yapılan arkeolojik araştırmalar kazı alanımızın Rhandeia kenti ile bağlantılı olduğu ihtimali son derece yüksektir. Tacitusun verdiği bilgilere göre Rhandeia Anlaşması'nın yapıldığı askeri karargâhın coğrafik özellikleri karargâhın kazı alanımız olduğunu işaret etmektedir. Tacitus anlaşma için Roma'nın Rhandeia'nın hemen yakınındaki ve korunmasız olan alanın kamp alanı olarak seçtiği diye bahsettiği yerin kazı alanımız olduğu güçlü bir ihtimaldir (Tacitus, XV). Fakat Rhandeia Savaşı ve Rhandeia Anlaşması'nın yapıldığı tarih ile kazı alanındaki yapıların tarihleri arasında uzun yıllara dayanan farkın olması düşündürücüdür. İlerleyen kazı sezonlarında elde edilecek veriler ile bu durumun netlik kazanacaktır.

Yerleşimin yukarıda değinilen askeri kamp alanı olarak kullanılması dışında bir başka görüşümüz ise görece daha düşük ihtimallilik olup Roma villa alanı olarak kullanıldığı yönündedir. Roma Dönemi'nde üst düzey askeri yetkililerin mozaik vb. süslemeli özel yerleşim alanları yaptıkları bilinmektedir (Yıldırım, 2012, s. 58). Kazılarda açığa çıkartılan mozaik'in kabul salonu olarak kullanılmış olabileceği düşüncesi ile küçük boyutuyla halk hamamından ziyade daha az kişiye hizmet verdiği düşünülen hamam yapısı bu düşüncüyü desteklemektedir. Dolayısıyla yerleşimin Roma villa alanı olarak kullanılmış olabileceği de ihtimaller dâhilindedir.

Sonuç olarak elde edilen verilerle yerleşim alanının kullanım amacıyla ilgili iki görüş üzerinde durulmaktadır. Görüşlerimizden Rhandeia kentinin Mağaradamı Yerleşimi olduğu ve kazı alanımızın ise karargâh alanı olduğu kuvvetle muhtemeldir. Salkaya Köyü'ndeki yerleşimin Rhandeia kenti ile bağlantılı mı yoksa rütbeli bir asker ya da üst düzey bir memurun villa alanı mı olup olmadığı kazıların ilerleyen dönemlerinde kesinlik kazanacağı düşünülmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir; M.K.M - Tasarım; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Denetleme; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Finansman; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Materyaller; M.K.M.-E.Ç. - Veri Toplanması ve/veya İşlemesi; M.K.M.-E.Ç. - Analiz ve/veya Yorum; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Literatür Taraması; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Yazıyı Yazan; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Eleştirel İnceleme; G.G.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yapay Zeka Kullanımı: Kullanılmamıştır.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept; M.K.M. - Design; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Supervision; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Fundings; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Materials; M.K.M.-E.Ç. - Data Collection and/or Processing; M.K.M.-E.Ç. - Analysis and/or Interpretation; B.B.-E.K.M M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G.. - Literature Search; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G. - Writing Manuscript; M.K.M.-M.T.-E.Ç.-G.G.- Critical Review; G.G.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Use of Artificial Intelligence: Has not been used

Kaynaklar

- Akyel, S. (2013). *19. Yüzyılın İlk Yarısında Harput Şehrinin Nüfus ve Toplum Yapısı*. (Tez No: 364696). (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Alfred J. C. & William, J. B., (2007). Publius Cornelius Tacitus, *The Annals of Imperial Rome*. Barnes & Noble.
- Altungök, A. (2023). Ön Asya Tarihi Araştırmaları Kapsamında Geç Antikçağın Mekânsal ve Zamansal Sınırları ve Önemli Parametreleri. *History Studies* 15/, 95-112. Doi: 10.9737/hist.2023.1118
- Arđıođlu, N. (1964). *Harput Tarihi*. Harput Turizm Derneđi Yayınları.
- Can, B. (2009). Erzincan Altıntepe Church With Mosaic. *Journal of Mosaic Research*, 3, 5-13.
- Çelik, Ö. (2007). Hatay-Erzin Mozaik Kurtarma Kazısı, 16. Müze Kurtarma Kazıları Sempozyumu. Türkiye.
- Çevik, N., & Bulut, S., (2014). Andriake Doğu Hamamı: Bölgenin Hamam Mimarlığına Işık Tutan Yeni Bir Örneđ. *Adalya*, 17, 215-62.
- Danığ, S. (2014). 1627 Tarihli Harput Şer'İyye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 1/1, 65-132.
- Demir, M. (2014). Roma-Armenia İlişkileri (M.Ö.95-M.S.118). (Ed. Mehmet Metin Hülagü vd.), *Tarihte Türkler ve Ermeniler (İlkçağ ve Ortaçađ)* içinde (s.55-98). Türk Tarih Kurumu.
- Duruksu, F. (2013). *1310 Sene-i Hicriyesine Mahsus Salname-i Vilayet-i Mamurat'ül Aziz*. (Tez No: 354902). (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Gaspak, A. (2015). Eskiçađ'da Harput'un Tarihi ve Dini Yapısı. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 20/1, 143-164.
- Ban, K. H. (2022). Rome's Strategy against Parthia: Nero's Armenian War (54~63 CE) and The Treaty of Rhandeia. *The East Asian Journal of Classical Studies*,

- 1, 116-132.
- Kızıroğlu, İ. (2022). Harput ve Çevresi Tarihi. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 41(72), 31-53.
- Lightfoot, C. S., Arbel, Y., Ivison, E. A., Roberts, J. A. & Ioannidou, E., (2005). The Amorium Project: Excavation and Research in 2002. *Dumbarton Oaks Papers*, 59, 231-265.
- Özdemir, A. (2023). Elazığ Prehistoric Archaeological Survey (EPAS) 2022 Harput Plateau and Elazığ Plain: A Preliminary Report. *Anatolia Antiqua*, XXXI, 261-275.
- Özdemir, A. (2023, 16-20 Ekim). Elazığ İli Merkez İlçesi Prehistorik Dönem Arkeolojik Yüze Araştırması (Epas): 2022 Yılı Harput Platosu ve Elazığ Ovası Çevresi. 39. Araştırma Sonuçları Toplantısı. Türkiye.
- Özdemir, A. & Can, S., (2024). Yeni Araştırmalar Işığında Elazığ Arkeolojisi ve Eski Çağ Tarihi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34/1, 1-15. DOI: 10.18069/firatsbed.1401331
- Özdoğan, Ş., & Düzgün, T., (2018). Kibyra Geç Antikçağ Hamamı. *Adalya*, 21, 171-210.
- Salman, B. (2012). Kommegene ve Suriye Bölgesi Mozaiklerinde Yerel Özellikler ve Yabancı Etkiler: Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Journal of Mosaic Research*, 5, 187-200.
- Seyer, M. (2010, 24-28 Mayıs). Limyra 2009. 32. Kazı Sonuçları Toplantısı 1. Cilt. Türkiye.
- Smith, H. (2023). *Nero's Eastern Policy and the Peace of Rhandaia*. All ETDs from UAB 88.
- Uzun, C. (2013). 1638 – 1639 (H. 1048 – 1049) Tarihli Harput Şer'îyye Sicilinin Tanıtımı Ve Fihristi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23/1, 255-290.
- Yıldırım, E. (2012). Roma-Parth Mücadelesinde Fırat Nehri'nin Jeopolitik Önemi. *Tarihin Peşinde*, 7, 45-64.

İnternet Kaynakça

https://www.storiespreschool.com/roman-parthian_war8.html Erişim 22.12.2025